

Kasvatus- ja sivistyslautakunta	§ 156	15.06.2021
Sivistyslautakunta	§ 28	14.09.2021

Varhaiskasvatuslain muutokset 1.8.2021

Kasvatus- ja sivistyslautakunta 15.06.2021 § 156

Varhaiskasvatuslakia (540/2018) on täsmennetty kahden pykälän osalta. Lain muutokset astuvat voimaan 1.8.2021 alkaen. Varhaiskasvatuslain 36 § koskee päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamista ja 57 a ja b § koskevat henkilökunnan ilmoitusvelvollisuutta.

36 § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Voimassa olevassa varhaiskasvatuslaissa on määritelty mitoituksesta poikkeaminen niin, että lapsista johtuvista poissaoloista johtuen mitoituksesta on voitu tilapäisesti poiketa. Uudella lisäyksellä henkilöstömitoitusta koskevaa säännöstä muutetaan siten, että siinä kielletään säädetystä mitoituksesta poikkeaminen henkilöstön poissaolojen takia. Lisäyksen tarkoituksena on selkeyttää voimassa olevaa säännöstä.

Nykyinen lakiteksti:

”Päiväkodissa voidaan poiketa 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluista, jos lasten keskimääräiset varhaiskasvatuspäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole muutoin kuin lyhytaikaisesti yhtäaikaisesti päiväkodissa enempää kuin suhdeluku edellyttää.”

Uusi lisäys:

”Poikkeaminen 35 §:ssä tarkoitettua suhdeluvusta ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä.”

Vaikutukset toiminnan järjestäjän kannalta

Toiminnan järjestäjän kannalta tämä tarkoittaa entistä tarkempia sijaistajajärjestelyjä, koska henkilöstön poissaolot eivät saa vaikuttaa kasvattajien ja lasten määrään perustuvaan suhdelukuun alittavasti.

57 a §. Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Lain kohta on uusi ja sen tarkoituksena on vahvistaa varhaiskasvatuksen henkilöstön keinoja puuttua mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, jos hän tehtävissään huomaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Henkilöstön ilmoitusvelvollisuuden voidaan katsoa kehittävä varhaiskasvatuksen toimipaikkojen omavalvontakulttuuria. Ilmoitusvelvollisuus koskee varhaiskasvatuslain 26-30 § määriteltyä henkilöstöä eli varhaiskasvatuksen opettajia, -lastenhoitajia, - sosionomeja, - erityisopettajia ja perhepäivähoitajia.

57 b §. Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Lain kohta on uusi ja tässä ohjeistetaan ilmoitusvelvollisuuden toimintaohjeet. Pykälässä on kuvattu tarkasti ne toimenpiteet, mihin päiväkodinjohtajan tai varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan tulee ryhtyä ilmoituksen saatuaan.

”Varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavan henkilön tulee ilman aiheutonta viivytystä käynnistää tarvittavat toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei pystytä itsenäisesti poistamaan varhaiskasvatuksen toimipaikassa, on varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan annettava asiassa tarpeellista ohjausta ja neuvontaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan on ilmoitettava asiasta edelleen aluehallintovirastolle tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei em. mainituista toimenpiteistä huolimatta poisteta. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännöksen estämättä, jos sen on välttämätöntä asian käsittelemiseksi ja epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin 58 §:ssä säädetään.

Ilmoituksen tehneellä henkilöllä on kohtuullisen ajan kuluessa oikeus saada tietää mihin toimenpiteisiin ilmoituksen johdosta on ryhdytty. Jos varhaiskasvatustoimintaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi muutetaan ja muutoksella on erityistä merkitystä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta, muutoksesta ilmoitettava muutoksen kohteena olevan lapsen vanhemmalle tai muulle huoltajalle.”

Vaikutukset toiminnan järjestäjän kannalta

Varhaiskasvatuksen järjestäjän kannalta uusi lain kohta edellyttää, että henkilöstöä tiedotetaan ja koulutetaan riittävästi, jotta henkilöstö ymmärtää ilmoitusvelvollisuuden ja siihen liittyvän salassapitosääntelyn oikein. Ilmoitusten osalta rekisterinpitäjänä olevan varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee tehdä tietosuoja-asetuksen 35 artiklassa tarkoitettu vaikutustenarviointi.

Uusi lain kohta lisää todennäköisesti varhaiskasvatuksen hallinnon työtä, tiedottamisen, koulutusten, ohjausten, ilmoitusten vastaanottojen, jatkotoimenpiteiden ja vaikutusten arvioinnin osalta.

Ilmoitusmenettely-prosessin valmistelu on vielä kesken Mäntsälän varhaiskasvatuspalveluissa. Prosessissa huomioidaan tapa, jolla ilmoitus tehdään sekä tehtyjen ilmoitusten seuranta ja ilmoitusten johdosta tapahtuvien toimenpiteiden seuranta. Varhaiskasvatushenkilöstölle järjestetään koulutusta alkusyksystä ilmoitusmenettelykäytännöistä.

(Valmistelija / lisätietoja: vt. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen, sähköposti tiina.j.korhonen@mantsala.fi)

Sivistysjohtajan päätösesitys:

Kasvatus- ja sivistyslautakunta merkitsee asian tietoonsa saatetuksi. Kasvatus- ja sivistyslautakunta ohjeistaa varhaiskasvatuspäällikköä tuomaan asiat käsittelyyn syyskuun lautakunnan kokoukseen.

Käsittely: Vt. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen esitteli asiaa kokouksessa.

Päätös: Kasvatus- ja sivistyslautakunta päätti hyväksyä esityksen.

Merkittiin, että vt. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen poistui kokouksesta klo 18.13.

Sivistyslautakunta 14.09.2021 § 28

Kasvatus- ja sivistyslautakunta ohjeisti 15.6.21 § 21 kokouksessaan tuomaan käsittelyyn syyskuun lautakuntaan 1.8.2021 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain muutokseen liittyviä asioita.

36 § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

Henkilöstön mitoitukseseen liittyen päiväkodin johtajat seuraavat yksikkökohtaisia käyttöprosentteja avin ja Kuntaliiton kehittämällä laskurilla. Alkusyksyn aikana varhaiskasvatuspäällikön tietoon ei ole tullut, että suhdeluvusta olisi poikettu lainvastaisesti. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa kullakin päiväkodin johtajan alueella on yksi kiertävä lastenhoitaja lakisääteisen kasvatushenkilöstön lisäksi. Haastetta on tuottanut saatavilla olevien lyhytaikaisten sijaisten vähäinen määrä Laura -rekryointijärjestelmässä. Sijaisjärjestelyn riittävyttä seurataan syksyn 2021 aikana. Mikäli lyhytaikaisia sijaisia ei ole saatavilla nykyisillä sijaisjärjestelyillä, tulisi harkita kiertävien lastenhoitajien lisäämistä, jotta lain vaatimukseen pystytään vastaamaan. Mahdollinen lisämäärärahan tarve palkkamenoihin tulisi huomioida talousarviokäsittelyn 2022 yhteydessä.

57 a § Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus, 57 b § Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

Mäntsälän kunnan käytössä olevaan sähköiseen Wpro työturvallisuus ja raportointijärjestelmään on avattu VakaPro lomake, jolla kasvatushenkilöstö ilmoittaa epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta lapsen varhaiskasvatuslain toteutumisessa. Opetus ja kulttuuriministeriö on järjestänyt koulutusta kunnalliselle ja yksityiselle varhaiskasvatuksen henkilöstölle 19.8.2021 ja 24.8.2021 henkilöstön ilmoitusvelvollisuuteen liittyen. Samassa koulutuksessa ohjeistettiin myös tietosuojan liittyvästä vaikutustenarvioinnista. Koulutuksiin osallistuivat varhaiskasvatuspäällikkö ja päiväkodin johtajat. Koulutustallenne on saatavissa syyskuun puolesta välistä alkaen ja se on katsottavissa vuoden 2021 loppuun saakka. Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen pohjalta on laadittu Mäntsälän kunnan ohjeet henkilöstön ilmoitusvelvollisuuteen liittyen sekä tehty VakaPro sähköiseen ilmoittamiseen liittyvä tietosuojan vaikutustenarviointi. Ohje sekä tietosuojan vaikutustenarviointi on esitelty ja jaettu kunnallisen varhaiskasvatushenkilöstön nähtäväksi päiväkodeissa 6.9.2021. Ohjetta täydentävä Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutustallenne katsotaan

tiimeissä alkusyksyn aikana. Ohje ja tietosuojan vaikutusten arviointi on annettu myös yksityisille päiväkodin johtajille malliksi omien ohjeiden pohjaksi. Yksityisten päiväkotien kirjalliset ohjeet henkilökunnan ilmoitusvelvollisuuteen liittyen tarkastetaan kunnan toimesta syksyllä valvontakäynnin yhteydessä. Varhaiskasvatuspäällikkö seuraa ilmoitusten määrää ja sisältöä kuukausittain.

(Valmistelija / lisätietoja: vt. varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Korhonen, sähköposti tiina.j.korhonen(@)mantsala.fi)

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esityksen.